

VARNICE



Uvođenje „pametnih brojila“ brojila za nemačkog potrošača preskupo
Berlin smanjio, ali zadržao pomoć energetske intenzivnoj privredi

str. 1

BERLIN – Nemačka je saopštila da verovatno neće slediti EU smernice vezane za zamenu do 2020. godine 80% postojećih, tzv. pametnim brojilima, jer bi to bilo previše skupo za potrošače. EU predlog „nije preporučljiv“ za Nemačku, saopšteno je iz ministarstva privrede u Berlinu, koje se pri tom pozvalo na preporuke iz studije konsultanta Ernst & Young. Za potrošače sa manjom potrošnjom električne energije, uvođenje tih brojila bi bilo manje isplativo od primene mera energetske efikasnosti, odnosno smanjenja potrošnje energije, utvrdio je konsultant. Stoga će se Nemačka opredeliti za postepeno i selektivno uvođenje „pametnih brojila“, u skladu sa promenama u energetsom miksu te zemlje (postepeno gašenje nuklearke, na račun uvođenja obnovljivih izvora energije). Pametna brojila omogućavaju potrošačima da prate korišćenje energije i u komunikaciji sa snabdevačem usklađuju potrošnju. **Bloomberg**



1

BERLIN – Nemačka je, na kritiku Evropske komisije, pristala da donekle smanji izuzeća od plaćanja tzv. mrežne takse, koja je odobrila najvećim potrošačima energije, poput hemijske, metaloprerađivačke, industrije aluminijuma i sl. Kancelarka Angela Merkel u sredu je najavila smanjenje ovih olakšica, koje su energetske intenzivnoj industriji donosile uštedu od oko 300 miliona evra godišnje. Prethodno je iz Brisela konstatovano da ovaj oblik intervencije, koju je Berlin pravdao potrebom odbrane konkurentnosti tog segmenta svoje ekonomije, predstavlja nedozvoljenu pomoć države privredi. Novi sistem zadržava olakšice, ali ih gradira prema obimu potrošnje električne energije. Tako će kompanije koje troše više od 8 gigavat-časova (GWh) električne energije morati iduće godine da plaćaju mrežnu taksu od 10%. Taj iznosi ide na 15% za one koji troše 7, 5 GWh i 20% za 7 GWh. Trenutno su kompanije koje troše više od 7 GWh (ima ih oko 200) potpuno oslobođene plaćanja ove takse iz koje se finansiraju multimilijarderske investicije u infrastrukturu, prvenstveno izazvane forsiranjem ulaganja u obnovljive izvore energije. **Reuters**



VAŠINGTON – Američka Federalna energetska regulatorna komisija (FERC) saopštila je da je banka J.P. Morgan Chase (JPM) koristila osam različitih strategija kako bi obezbedila “prekomeerne naplate” u trgovini električnom energijom. FERC u prvom obraćanju javnosti (29. jula) povodom istrage o manipulaciji najveće američke i druge po veličini u svetu banke na berzama električne energije opisuje nekoliko šema trgovanja, uključujući podnošenje ponuda koje su „lažno predstavljene kao atraktivne“ za elektroenergetske sistem operatere, donoseći banci zarade „od desetina miliona dolara po

tarifama daleko iznad tržišnih cena“. Po drugoj strategiji, bančini trgovci podnose ponude po nižim cenama za neparne sate i visokim cenama za parne sate, navodeći sistem operatere da plaćaju JP Morganu za pojačanu proizvodnju električne energije, stoji u dokumentu regulatora. Dan kasnije saopšteno je da je predmet arhiviran nagodbom banke da plati kaznu od 410 miliona dolara, prenosi *Wall Street Journal*.

LONDON – Komitet za energiju britanskog parlamenta napao je tamošnjeg energetskog regulatora Ofgem da nije preduzeo mere kako bi obelodanio visine marži koje ostvaruju glavni domaći snabdevači struje i gasa. Komitet je konstatovao u izveštaju o cenama energije, zaradama i energetskom siromaštvu, da je

Ofgem poslednjim postupcima “samo dodatno zamutio situaciju”. Radi se o (ne)reagovanju Ofgema na izveštaje koje mu je dostavila “Velika šestorica” (Big Six) britanskih snabdevača električnom energijom i prirodnim gasom. Resorni komitet je u izveštaju od 329 stranica izrazio “čuđenje” činjenicom da je regulator propustio “da pokaže zube” i reaguje zbog odbijanja “šestorice” da dostave jasne i pregledne podatke, pa konstatuje da je “vreme da Ofgem preduzme odlučne mere kako bi popravio



transparentnost i konkurenciju na malo i veleprodajnim tržištima energije koristeći EU i britanska zakonodavna ovlašćenja”. U protivnom, odnosno bez veće transparentnosti, biće teško obezbediti podršku potrošača za energetske reforme, smanjenje emisija i povećanje investicija, ocenjuje Komitet. Poslanici pozivaju Ofgem da zatraži od kompanija da iskažu na svakom računu potrošača troškovne komponente, uključujući cene energenata na tržištu na veliko, delove koji se odnose na subvencije obnovljivim izvorima i iznos profita kompanije – „u funtama, centima i procentima”.

SOFIJA – Struja u Bugarskoj pojeftinila je za oko pet procenata, objavila je 29. jula državna komisija za energetiku i upravljanje vodom (DKEVR). Počev od 1. avgusta, dnevne tarifa za električnu energiju u Bugarskoj su snižene od 4,12 do 4,90 odsto, a noćne od 3,43 do 6,82 odsto. Kilovat-sat struje u Bugarskoj



SA FEBRUARSKIH PROTESTA BUGARSKIH POTROŠAČA ELEKTRIČNE ENERGIJE

košta osam evro-centi, što je i za 50 odsto manje od onoga koliko za struju plaćaju žitelji drugih zemalja EU, pišu *Novinite*. Sva tri privatna distributera električne energije u Bugarskoj ČEZ, EVN i Energo Pro, tvrde da su pred de facto bankrotom zbog pada cena električne energije od marta ove godine, novim pravilima vezanim za obnovljive izvore (OIE) i odlukama energetskog regulatora DKEVR da im ne odobri nadoknadu tih troškova (Vidi [Bilten AERS # 319](#)).

BUKUREŠT – Rumunski energetski regulator ANRE, odobrio je državnom elektroenergetskom operateru OPCOM uspostavljanje bilateralne, OTC (over-the-counter) platforme za trgovanje električnom energijom (dan-za-dan). OTC tržište otvoreno je 1. avgusta.

SeeNews



STOKHOLM – Švedski energetska kolos Vattenfall našao se pod udarom kritika u zemlji zbog plana da kupuje gorivo za svoje nuklearke od ruskog Rosatoma, objavljuje 29. jula list *Svenska Dagbladet*, dodajući da će ova informacija naići na loš prijem i u Briselu, koji teži smanjenju EU energetske zavisnosti od Rusije.



Predsednik komiteta za odbranu u švedskom parlamentu, Peter Hultqvist, smatra da kompanija “nije uzela u obzir posledice svoje odluke iz ugla bezbednosti”, pa je pozvao ministarstvo odbrane da se izjasni. Rosatom izvozi gorivo u godišnjoj vrednosti tri milijarde dolara u pet EU zemalja, Bugarsku, Finsku, Slovačku, Češku republiku i Mađarsku, kao i u Kinu, Indiju.... Kompanija gradi

4 deset nuklearki u Rusiji i 19 planira da gradi van zemlje.

PARIZ – Francuska elektroenergetska grupacija Electricité de France SA saopštila je 30. jula da je potpisala dogovor sa američkom partnerom, korporacijom Exelon, o svom postepenom povlačenju sa multimilijarderskih projekata ulaganja u nuklearni energetska sektor SAD. Osnovni razlog je u činjenici da je jeftin prirodni gas, koji je donela revolucionarna tehnologija eksploatacije gasnih škriljaca u SAD, oduzeo tržište konkurentskim izvorima, posebno skupim ulaganjima u nuklearnu energiju, prenosi *Wall Street Journal*.

PARIZ - Gasprom i GDF Suez postigli su dogovor o reviziji njihovog dugoročnog ugovora o isporukama prirodnog gasa francuskoj kompaniji, javio je u četvrtak *Bloomberg*. Iako sporazum još nije potpisan, a njegovi detalji se čuvaju u tajnosti, potpredsednik GDF Sueza Jean-Francois Cirelli, rekao je da su novi uslovi „veoma povoljni“ za njegovu kompaniju. Glavne promene vezane su za povećanje isporuka gasa i cenu koja je vezana za spot tržišta, prenele su moskovske *Vedomosti* iz jednog neimenovanog izvora.



VAŠINGTON – *Wall Street Journal* u uvodniku upozorava Vašington da na vreme izvuče pouke iz iskustava Evrope u sektoru obnovljivih izvora energije, obzirom da energija vetra i sunca učestvuju u američkom



5

energetskom miksu sa svega 3,5%, dok Danaska pokriva 30% potreba za strujom iz vetra, a Nemačka sa sadašnjih 12% (iz vetra i sunca) cilja na 35% u 2020. Prvi izazov su troškovi subvencija ovog sektora, zbog čega nemačka i danska domaćinstva plaćaju najskuplju struju u Evropi – a, u proseku tri puta više od američkih porodica. Drugi izazov je prevelika zavisnost od ovog nestalnog izvora energije, što traži velike back-up investicije da bi se sačuvala stabilnost snabdevanja energijom. List citira pismo koje je aprila prošle godine evropskom komesaru za energiju uputio predsednik Evropske mreže prenosnih sistem operatera, Daniel Dobbeni, konstatujući da je „duboko zabrinut zbog različitih brzina kojima idu povezivanje (na mrežu) veoma velikih kapaciteta OIE i neodložnih investicija u mrežu koje zahtevaju ovi novi izvori“. Najzad, poslednja važna lekcija iz Evrope vezana je za subvencije, dodaje uvodničar. WSJ savetuje američki Kongres da usmeri potsticaje tako da priorizuju efikasna i pouzdana, umesto masovna ulaganja u zelenu energiju, kakav je bio slučaj u Evropi, gde mrežni operateri moraju da kupuju struju iz OIE čak i kada im nije potrebna.

BERLIN – Nemačka kancelarka Angela Merkel obećala je 30. jula smanjenje podrške za obnovljivu energiju ako u septembru bude ponovo izabrana za premijera najjače evropske ekonomije. Izjavivši da nema nameru da ukine potsticajne cene za OIE, ona je naglasila da želi da se izmenama zakona investitori iz tog energetskog sektora primoraju na veće učešće u ulaganjima u energetsku infrastrukturu, „posebno u prenosnu mrežu, snabdevanje i skladištenje energije“.

VARŠAVA – Poljski sistem potsticanja obnovljivih izvora energije je skup i ne funkcioniše jer nije proizveo “stalno uvećanje” udela električne energije iz OIE, zbog čega zemlja može promašiti EU cilj od 15% udela “zelene energije” u ukupnom energetsom miksu do 2020, ocenio je tamošnji energetska regulator URE.



List **Rzeczpospolita** piše da je udeo OIE u Poljskoj umanjeno od 2012., “dovodeći u problem” one koji su investirali u taj sektor. Razlog je pad cena dozvola za emisiju CO₂, što je u poslednjih godinu dana obezvređilo za 40% zelene certifikate koje država daje investitorima u OIE i

koje ovi mogu prodati drugim energetska kompanijama, navodi dnevnik.

6

BRISSEL - Evropski proizvođači solarnih ploča najavili su da će zatražiti izjašnjenje Evropskog suda pravde povodom nagodbe u sporu između EU i Kine, kojom će biti ukinute antidampinške carine na uvoz kineskih panela u zamenu za određeno povećanje cena kineskih proizvođača. Predsednik EUProSun Milan Nitzschke konstatovao je da je Brisel ustuknuo “pred gangsterskom ucenom Pekinga da će povući investicije i tako oslabiti jugoistočne i istočne EU države članice”. **EurActiv**

REGION ENERGETSKE ZAJEDNICE

ZAGREB – Bez obzira kako se Hrvatska elektroprivreda (HEP) bude ponašala, RWE Energija će uvek svojim potrošačima prodati jeftiniju električnu energiju, jer je svoju cenu vezala za cenu nacionalnog snabdevača, kazao je (30. jula) za **tportal.hr** Zoran Miliša, direktor hrvatske distributivne podfirme nemačkog energetska velikana. Komentarišući činjenicu da potrošači koji su napustili HEP sada primaju dva računa, za potrošnju od dobavljača i mrežarinu od HEP-a, Miliša navodi da Hrvatska ima godinu dana da se u potpunosti prilagodi direktivama Trećeg energetska paketa EU. Zakonski bi do kraja februara iduće godine snabdevači trebalo da dobiju mogućnost da šalju jedinstvene račune svojim potrošačima. On ne očekuje dodatno uvećanje konkurencije na hrvatskom maloprodajnom tržištu električne energije, navodeći da tu ima prostora samo za tri velika i ozbiljna igrača. „To pokazuje i telekom industrija. Ne zanima nas oduzimanje primata HEP-u, ne zanima nas 50 posto tržišta. Nigde domicilni snabdevač u državnom vlasništvu nije izgubio više od polovine tržišta“, navodi Miliša.



PODGORICA - Struja za crnogorska domaćinstva sa dvotarifnim brojiлом od 1. avgusta je skuplja 2,38 odsto, pa će se kilovat sat (kWh) električne energije plaćati 8,32 centa, odnosno 9,9 centi sa stopom PDV-a. Prosečno poskupljenje struje za sve potrošače, umesto ranije projektovanih 5,2 odsto, od 1. avgusta iznosi 1,36 odsto, prenose **Vijesti**.

PODGORICA - Elektroprivreda Crne Gore pozvala je investitore zainteresirane za gradnju drugog bloka

Termoelektrane Pljevlja da do kraja septembra pripreme finalnu ponudu i potrebnu dokumentaciju kako bi se definisali osnovni uslovi. Iz EPCG je saopšteno da će te ponude biti evaluirane prema kriterijumu najboljeg odnosa finansijsko-tehničko-ekoloških i komercijalnih predloga. **Montena**

ZAGREB - Vlada Hrvatske odredila je 1. avgusta novi tim za pregovore sa mađarskim MOL-om o definisanju novog načina upravljanja naftnom kompanijom INA. Na čelu tima je ministar privrede Ivan Vrdoljak. U okvirnom dokumentu se navodi da je u pripremi pregovora potrebno definisati strateški značaj Ine za Hrvatsku, precizno utvrditi ugovorne uslove pod kojima je MOL stekao vladajući položaj u Ini i detaljno oceniti izvršenje ugovornih obaveza i prihvaćenih poslovnih ciljeva od strane MOL-a. Vlada

7



Foto: Bivši vicepremier Hrvatske Damir Polančec i čelnik MOL-a Zolt Henradi prilikom potpisivanja ugovora o saradnji, 2009.

posebno zamera mađarskom partneru što „modernizacija rafinerije Sisak nije ni započela, dok je završena tek prva faza modernizacije rafinerije Rijeka“. U pregovaračkoj platformi se posebno zabrinjavajućim ocenjuju prošlogodišnji rezultati poslovanja u odnosu na 2011. uz podatke o 62% manjoj ukupnoj dobiti, 17% nižoj realizaciji kapitalnih investicija, 35% nižoj proizvodnji nafte i gasa, 30% većem uvozu sirovina/naftnih derivata, 29% većem uvozu prirodnog gasa, itd. **Hina**